

Dysartrie

Informatie
voor patiënten

Dysartrie is de algemene term voor een motorische spraakstoornis als gevolg van neurologische problematiek. Deze folder is bedoeld voor patiënten met een dysartrie en hun omgeving.

Er staat beschreven hoe het komt dat iemand een dysartrie krijgt. Ook wordt aangegeven hoe dit zich uit en wat de logopedist kan doen. U kunt lezen wat u zelf kunt doen om de spraakverstaanbaarheid te verbeteren.

Spoken

Spraak is een zeer snelle en ingewikkelde motorische activiteit. Om tot goede spraak te komen moeten een groot aantal bewegingen heel snel, nauwkeurig en gecoördineerd worden uitgevoerd.

De belangrijkste onderdelen van spreken zijn: stemgeving, articulatie, ademhaling, resonantie en prosodie (spreektempo, intonatie en klemtoon).

Het ontstaan van spreken verloopt als volgt. De adem is de motor van de spraak. Deze opwaartse luchtstroom wordt aan het trillen gebracht ter hoogte van de stembanden. De spraakgeluiden worden gevormd ter hoogte van de lippen en de tong. De lucht kan via de mond en via de neus stromen (mond- en neusklanken). Tenslotte krijgt de spraak ook een bepaalde intonatie, nadruk, melodie en spreesnelheid.

Wat is een dysartrie?

Dysartrie is de algemene term voor een motorische spraakstoornis. Mensen met een dysartrie hebben problemen op een of meerdere van de volgende gebieden: stemgeving, articulatie, ademhaling, resonantie en prosodie.

Er bestaan veel verschillende soorten dysartrie. De kenmerken van de dysartrie hangen af van welk soort gebied of systeem in het zenuwstelsel door het neurologische ziektebeeld wordt aangetast. Afhankelijk hiervan kunnen spraakbewegingen te slap of te gespannen, te traag of te snel, ongecoördineerd of algemeen minder nauwkeurig zijn.

Een dysartrie kan de verstaanbaarheid, de natuurlijkheid en de snelheid van de spraak verminderen. Zelfs als de spraak volledig verstaanbaar is, kan een dysartrie aanleiding geven tot frustratie, schaamte en tot het vermijden van contacten. Zelfs een lichte dysartrie kan de levenskwaliteit van een persoon verminderen.

Hoe ontstaat een dysartrie?

Een dysartrie is het gevolg van een neurologische aandoening of ziektebeeld.

- Sommige ziektebeelden hebben een progressief verloop, dat wil zeggen dat met het voortschrijden van de ziekte, de dysartrie kan toenemen. Voorbeelden hiervan zijn de ziekte van Parkinson, de ziekte van Huntington, Multiple Sclerose en ALS.
- Andere ziektebeelden zijn stabiel of kunnen afnemen, dat wil zeggen dat de dysartrie na het ontstaan even ernstig blijft of vermindert. Een voorbeeld hiervan is een beroerte.

Kenmerken van een dysartrie

- Onduidelijke tot onverstaanbare spraak.
- Moeite met uitspreken van bepaalde klanken, klankcombinaties of woorden, of vooral langere woorden.
- De lettergrepen vloeien in elkaar over.
- Nasale (door de neus klinkende) spraak.
- Verandering van het spreektempo; sneller spreken of juist langzaam en slepend.
- Monotone spraak; alles wordt op één toon gezegd, woorden in een zin krijgen onvoldoende of geen klemtoon.
- Verandering in toonhoogte; te hoog of te laag stemgeluid.
- Verandering in stemkwaliteit; heesheid of schor stemgeluid.
- Verandering in luidheid; een te zachte of juist harde stem.
- Verandering in de ademhaling tijdens spreken; oppervlakkig, of juist hoorbaar in- en uitademen.

Logopedie

Als vermoed wordt dat iemand een dysartrie heeft, kan de arts doorverwijzen naar de logopedist. De logopedist inventariseert de problemen en kijkt of logopedische behandeling zinvol is.

De logopedist kijkt naar de aangedane gebieden en geeft hiervoor oefeningen. Ook kan de logopedist huiswerk oefeningen geven.

Het uitgangspunt voor de therapie is het verbeteren van de spraakverstaanbaarheid. Hierbij wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de persoonlijke wensen en doelen van de patiënt.

Algemene adviezen bij dysartrie

Tips voor de spreker met een dysartrie

- Vertel uw gesprekspartner dat u dysartrie heeft en vraag hem/haar geduld te hebben en u niet te onderbreken.
- Probeer op gelijke ooghoogte te zitten met uw gesprekspartner.
- Spreek langzamer. Dit zorgt ervoor dat de spraak beter verstaanbaar is.
- Wees alert op non-verbale signalen van luisteraars zoals vragende blikken en verminderde aandacht. Herhaal indien nodig traag en duidelijk wat u hebt gezegd.

Tips voor de gesprekspartner

- Zorg ervoor dat u zo goed mogelijk hoort.
- Ga niet anders spreken. Spreek niet langzamer en gebruik geen eenvoudigere zinnen.
- Geef uw onverdeelde aandacht tijdens een gesprek. Normaal kunt u van alles doen terwijl u in gesprek bent. De spraak van iemand met dysartrie vereist echter uw volledige aandacht.
- Zorg voor oogcontact.
- Geef eerlijk aan als u iets niet verstaan hebt. Vraag herhaling of verduidelijking. Herhaal eventueel de delen van de boodschap die u wel verstaan hebt.
- Doe niet alsof u de boodschap wel verstaan hebt als dit niet zo is.

Adres en Telefoonnummer

Canisius-Wilhelmina Ziekenhuis
Weg door Jonkerbos 100
6532 SZ Nijmegen

Afdeling logopedie (C18)

Telefoon (024) 365 84 80

Website: www.logopedie.cwz.nl